

**ШКІЛЬНА БІБЛІОТЕКА
УКРАЇНСЬКОЇ ТА СВІТОВОЇ ЛІТЕРАТУРИ**

Ліман Френк Баум

ЛАТОЧКА З КРАЇНИ

Оз

Харків
«ФОЛІО»
2020

Чарівник Країни Оз
*
Чудесна Країна Оз
*
Озма з Країни Оз
*
Дороті та Чарівник у Країні Оз
*
Дорога до Країни Оз
*
Смарагдове місто Країни Оз
*
Латочка з Країни Оз
*
Тік-Ток з Країни Оз
*
Опудало з Країни Оз
*
Ринкитинк у Країні Оз
*
Пропала принцеса Країни Оз
*
Залізний Лісоруб з Країни Оз
*
Чари Країни Оз
*
Глінда з Країни Оз

ЗМІСТ

I. ОДЖО ТА ДЯДЬКО НАНКІ	7
II. КРИВИЙ ЧАКЛУН.....	11
III. ДІВЧИНКА-ЛАТОЧКА	19
IV. СКЛЯНИЙ КІТ	25
V. ЖАХЛИВА ПОДІЯ	31
VI. ПОДОРОЖ	41
VII. ПРОБЛЕМНИЙ ГРАМОФОН	51
VIII. ДУРНА СОВА ТА МУДРИЙ ОСЕЛ.....	57
IX. ЗУСТРІЧ З ВУЗІ	63
X. КОСМАТИЙ ЧОЛОВІЧОК НАДАЄ ДОПОМОГУ.....	73
XI. ДОБРИЙ ДРУГ	81
XII. ГІГАНТСЬКИЙ ДИКОБРАЗ	93
XIII. ЛАТОЧКА ТА ОПУДАЛО	101
XIV. ОДЖО ПОРУШУЄ ЗАКОН	111
XV. БРАНЕЦЬ ОЗМИ	117
XVI. ПРИНЦЕСА ДОРОТІ	125
XVII. ОЗМА ТА ЇЇ ДРУЗІ	131
XVIII. ОДЖО ПРОЩАЮТЬ	137
XIX. ІГРИ ШАТУНІВ-ШВИДКУНІВ.....	145
XX. ПОЛОНЕНИЙ ЮП	153
XXI. ОДНОНОГИЙ СТИБУН-СКАКУН	159
XXII. БУЦАНИ ЖАРТУЮТЬ	165
XXIII. ОГолошення МИРУ	171
XXIV. ОДЖО ЗНАХОДИТЬ ТЕМНИЙ КОЛОДЯЗЬ.....	179
XXV. ЛІНИВИЙ ПІВДЕНЕЦЬ БУДУЄ ПЛІТ	183
XXVI. ХИТРА РІЧКА.....	189
XXVII. ЗАБОРОНА ЗАЛІЗНОГО ЛІСОРУБА	195
XXVIII. ЧАРІВНИК СМАРАГДОВОГО МІСТА.....	201

*Моєму юному другу
Самнеру Гамільтону Бриттону
з Чикаго — від усього серця*

Пролог

Дороті Гейл із Канзасу була дуже добра до нас, тож згодом Принцеса Дороті з Країни Оз призначила скромного письменника зі Сполучених Штатів Америки Королівським Істориком Країни Оз, доручивши йому писати хроніку цієї чудової казкової місцини. Але, написавши шість книжок про пригоди тих дивних, химерних людей, які живуть там, Історик зі смутком довідався, що за наказом Верховної Правительки Озми її країна найближчим часом стане невидимою для всіх, хто живе за її межами, і в майбутньому будь-який зв'язок з Озом обірветься.

Діти, які звикли читати книжки про Оз і полюбили історії про її жителів — веселих і щасливих людей, теж сильно засмутилися від того, що більше не буде книжок про Країну Оз. Вони написали багато листів із запитанням, чи не знає Історик про якісь пригоди, що сталися до того, як Країна Оз стала невидимою для усього іншого світу. Але він, на жаль, нічого не знав.

Нарешті, один з моїх маленьких читачів поцікавився, чому ми не можемо зв'язатися з Принцесою Дороті бездротовим телефоном. Таким чином, вона змогла б повідомляти Історика про те, що діється в далекій Країні Оз. До того ж Історика не обов'язково бачити Країну Оз, але він може знати все, що там відбувається.

Це була непогана ідея. Тож Історик поставив високу вежу на своєму задньому подвір'ї, взяв кілька уроків з бездротової телефонії, а потім почав телефонувати Принцесі Дороті з Країни Оз, надсилаючи повідомлення через повітря.

Малоймовірно, що Дороті шукатиме бездротові повідомлення або ж прислухатиметься до дзвінків. Але єдине, в чому Історик був упевнений, це в тому, що чарівниця Глінда знатиме, що він робить, і обов'язково побачить, коли він захоче поспілкуватися з Дороті.

Річ у тім, що в Глінди є Книга Подій, у якій записується все, що відбувається в будь-якій точці світу, саме в той момент, коли це трапляється, і, зрозуміло, Книга також розповість їй про бездротове повідомлення.

Саме так Дороті почула, що Історик хоче поговорити з нею, і в Країні Оз з'явився Косматий чоловічок, який знав, як передати бездротову відповідь. Що ж, Історик так сильно просив, щоб йому повідомляли останні новини з Озу, аби він зміг записати їх для дітей — своїх любих читачів, що Дороті попросила дозволу Озми, а Озма милостиво погодилася.

Ось чому після двох довгих років очікування діти з Америки почули ще одну історію про Країну Оз. Це було б неможливо, якби один розумний чоловік не винайшов бездротовий зв'язок, а ще одна не менш розумна дитина не запропонувала ідею зв'язатися в такий спосіб із загадковою Країною Оз.

ЛІМАН ФРЕНК БАУМ

**ОДЖО
ТА
ДЯДЬКО НАНКІ**

— **А** де масло, дядьку Нанкі? — запитав Оджо.

Дядько Нанкі визирнув у вікно, погладив свою довгу бороду, потім подивився на юного жителя Країни Жвакунів і сказав, похитавши головою:

— Немає.

— Немає масла? Погано. А як щодо джему? — поцікавився Оджо, ставши на стілець, щоб краще бачити полиці буфета.

Але дядько Нанкі знову похитав головою:

— Закінчився.

— І джему теж немає? І пирогів немає, і яблук, і варення немає? Один тільки хліб залишився, так?

— Так, — сказав дядько, знову визирнувши у вікно і погладивши бороду.

Хлопчик поставив стільчик біля вікна і сів поруч із дядьком. Він повільно жував сухий кусень хліба і думав.

— У нашому дворі не росте нічого, крім хлібного дерева, — міркував він уголос. — І на ньому всього дві буханки, та й ті нестигли. Дядьку, скажи, чому ми такі бідні?

Старий жвакун обернувся й подивився на Оджо. У нього були добрі очі, але він так давно не усміхався й не сміявся, що Оджо забув, який на вигляд веселий дядько Нанкі. До того ж він говорив дуже мало, і племінник, який жив з ним практично від народження, навчився розуміти дядька з одного-єдиного слова.

— Чому ми такі бідні, дядьку? — запитав Оджо ще раз.

— Ні, ми зовсім не бідні, — відгукнувся старий.

— Бідні, бідні! — не здавався Оджо. — От що в нас є?

— Будинок.

— Так, але в Країні Оз у кожного є дах над головою. Що ще, крім будинку в нас є?

— Хліб.

— Я доїдаю останній шматок дозрілої буханки. А твою частину я відклав — вона на столі. Можеш з'їсти, коли зголоднієш. Але коли вона скінчиться, що ми їстимемо?

Старий заворушився на стільці, але нічого не сказав, лише похитав головою.

— Ну, звичайно, — вів далі Оджо, який змушений був говорити, бо дядько вважав за краще мовчати, — ніхто не вмирає від голоду в Країні Оз, тільки сама їжа в рот не звалиться, треба піти і знайти її.

Старий жвакун знову неспокійно заворушився й подивився на свого племінника так, немов ці доводи вивели його з рівноваги.

— Завтра вранці ми повинні опинитися там, де можна знайти хоч якусь їжу. Інакше нам стане зовсім погано.

— Куди? — запитав дядько.

— Куди нам піти? — перепитав племінник. — Не знаю. Це ти повинен знати. Тобі так багато років, що ти, напевно, бачив багато місць за своє життя. Я ж, скільки себе пам'ятаю, завжди жив із тобою тут, у цьому маленькому круглому будиночку. Я не бачив нічого, крім густих лісів навколо нього і он тієї великої гори на півдні, де начебто живуть Молотоголові істоти, які нікого не пропускають через свої володіння, і другої гори, на півночі, де, кажуть, взагалі ніхто не живе.

— Живе, — поправив племінника дядько.

— А, точно, там живе одна-єдина сім'я: Кривий Чаклун, доктор Піпт і його дружина Марголотта. Ти якось мені про них розповідав. У тебе на це пішов цілий рік. Вони живуть на вершині гори, а з другого її боку розташована красива й родюча Країна Жвакунів. Нерозумно, що ми з тобою змушені

жити одні в цьому великому лісі, так?

— Так, — сказав дядько.

— Тож відвідаймо Країну Жвакунів і подивімося на тих, хто її населяє. Кажуть, там живуть хороші й веселі люди. Мені набрид один суцільний ліс. Я б із задоволенням подивився на щось іще.

— Малий, — сказав дядько.

— Тепер я вже не такий малий, як раніше, — відповів хлопчик. — Я можу йти по лісу далеко-далеко. В нас у саду не росте більше нічого їстівного, тож нам все одно треба шукати собі продукти.

Деякий час добрий дядько Нанкі мовчав. Потім він зачинив вікно і повернувся на стільці спиною до стіни. Сонце вже сховалося за верхівки дерев, тож стало холоднішати.

Незабаром Оджо запалив камін, і в ньому, весело потріскуючи, розгорівся вогонь. Старий бородань і маленький хлопчик довго

мовчки сиділи біля вогню. Вони міркували. Коли за вікном зовсім стемніло, Оджо сказав:

— Доїдай хліб, дядьку, й пішли спати.

Однак дядько Нанкі не став їсти хліб. І спати теж не пішов, а сидів біля вогню і думав.

КРИВИЙ ЧАКЛУН

Зранку, коли почало світати, дядько Нанкі м'яко поклав руку на голову хлопчика й розбудив його.

— Ходімо! — сказав він.

Оджо став одягатися. Він надів блакитні шовкові панчохи, блакитні штани до колін із золотими пряжками, блакитну сорочку і блакитний сюртук із золотою тасьмою. Черевики в нього були з блакитної шкіри із загнутими гострими носами. Капелюх теж блакитний, загострений, з пласкими полями, прикрашеними маленькими золотими дзвіночками, які мелодійно дзвеніли, коли Оджо крокував. Так одягалися жителі Країни Жвакунів.

Схожий костюм носив і дядько Нанкі. Тільки замість черевиків на ногах у старого були чоботи з вилогами, а його сюртук був із широкими, розшитими золотом манжетами.

Хлопчик побачив, що дядько не чіпав хліба, і вирішив, що старий не голодний. Зате Оджо сильно зголоднів, тому розламав кусень навпіл, з'їв свою частку і запив її ковтком студеної води зі струмка. Дядько поклав свій хліб у кишеню сюртука, після чого ще раз повторив:

— Ходімо.

Оджо радів. Йому набридло жити в лісовій самоті, й він дуже хотів побачити білий світ і людей. У нього була давня мрія: як слід вивчити Країну Оз, до якої належали землі жвакунів.